

Academician Victor Toma (1922-2008)

În ziua de 26 noiembrie 2008 s-a stins din viață Academicianul Victor Toma, părintele calculatoarelor electronice în România. Victor Toma a înscris numele Institutului de Fizică Atomică și al României în istoria tehnicii mondiale prin realizarea între primele zece țări din lume și a două dintre țările socialiste, a unui calculator electronic.

Se face remarcat încă de la începutul prestigioasei sale cariere științifice printr-o serie de realizări de excepție în domeniul echipamentelor numerice de măsurare a radioactivității și măsurători de timp, lucrări certificate prin brevete de invenție și răsplătite cu Premiul de Stat (1950) și Premiul Academiei Române.

În 1956 savantul francez André Langevin, într-un articol din presa timpului scris după o vizită în laboratorul de mașini de calcul al I.F.A. – ocazie cu care l-a cunoscut pe inginerul Victor Toma, șeful unui mic colectiv care se ocupa de construcția primelor calculatoare electronice din țară – relatează: „Am remarcat îndeosebi un tânăr cercetător format la Institutul Politehnic București, care după o muncă perseverentă de informare și de concepție a reușit să obțină rezultate remarcabile în tehnica atât de specială a mașinilor de calculat. Cu experiența acumulată, cu o răbdare și un entuziasm demne de admirat, el a realizat etapă cu etapă o foarte modernă mașină de calculat. Ea este, de altfel, prima mașină de acest fel realizată în țările de democrație populară și, se înțelege, va aduce deosebite foloase Institutului de Fizică și celorlalte institute de cercetări din România.”

În 1962, Profesorul Grigore Moisil vorbea și el în cuvinte emoționante despre Victor Toma: „Este meritul incontestabil al conducerii Institutului de Fizică Atomică de a fi înțeles importanța construcției de calculatoare electronice și de a fi sprijinit această problemă”. Este un semn de deosebită apreciere și recunoaștere a meritelor incontestabile ale celui care a fost marele Profesor Horia Hulubei, directorul IFA, cel ce cu dragoste încuraja căutările de început spunând: „Lasați-l pe Toma să se ocupe de tinichelele lui...”.

Datorită Academicianului Victor Toma și sub directsa îndrumare au fost realizate o serie de calculatoare electronice pe tuburi începând cu CIFA-1 (aprilie 1957), CIFA-2 (1959), CIFA-3 (1960), CIFA-4 (1962) și apoi pe tranzistori CET-500 (1964) și CET-501 (1966). În secția condusă de Victor Toma au fost realizate și calculatoarele CIFA-101 (1962) și CIFA-102 (1963).

Reputația lui Victor Toma a depășit granițele țării, fiind cel ce a condus la realizarea calculatorului Vitosha (1963), primul calculator electronic realizat în Bulgaria, o replică a calculatorului CIFA-3. În semn de recunoștință, Academia Bulgară înscrie numele său în istoria tehnicii de calcul din această țară.

Din anul 1968, odată cu înființarea ITC (Institutul de Tehnică de Calcul), Victor Toma își desfășoară activitatea în acest institut, conducând o serie de proiecte materializate prin numeroase patente și publicații.

Prin Academicianul Victor Toma s-a scris una din paginile de aur ale istoriei Institutului de Fizică Atomică și ale tehnicii românești, istorie care consemnează priorități în domeniul construcției de calculatoare, dezvoltarea IT și a comunicațiilor, precum și crearea unei școli românești de analiză numerică și programare.

Înmormântarea va avea loc vineri, 28 noiembrie la Cimitirul Bellu, sectorul Academiei Române, la ora 12.00.